бр. од. 205 - 228 у овај књиг (погрешно везано!)

Поштарина плаћена у готову

НОВИ САД
уторак
1 октобра
1940

Година VI
Бр. 229 (1.614)

ДАН

Главни уредник: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ

Независни информативни дневник

Излази сваког дневно осим понедељника

Примерак 1 Д

Месечна претплата 36 д. за земљу 50 за иностранство

Огласи по тарифи

Редакција и администрација Краља Александра 7. — Телефон: 21-05 — 21-06. Чековни рачун код Поштанске штедионице у Београду број 58.460 — Поштански фах број 178 — Рукописи и фотографије се не враћају.

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

И поред кишне олује над Ла Маншом
немачко ваздухопловство бомбардовало је Лондон
неумањеном жестином
Британски авиони доспели су до периферије Берлина, али нису успели да изврше напад на престоницу Рајха

Берлин, 30 септембра. (А.А.) — ДНБ јавља:

Синоћ пред мрак немачко ваздухопловство започело је своје уобичајено бомбардовање Лондона са несмањеном жестином.

Према досадашњим извештајима, бомбардери су са добрим успехом бацили своје бомбе са мале висине. Противавионска паљба није успела да спречи те авионе у извршењу њиховог задатка.

Берлин, 30 септембра. (А.А.) — ДНБ јавља:

У току ноћи између суботе и недеље бачене су бомбе тешког калибра и на престоницу Шкотске Единбург са добрим успехом. Посада авиона могла је да види бљесак изазваних пожара још са Мидлсбруа, тојест на 200 километара од погођеног циља. Претпоставља се да су приликом овог напада запаљени резервоари бензина и барутане.

Лондон, 30 септембра. — (А. А.) Рајтер јавља:

Министарство ваздухопловства и безбедности метрополе саопштавају да су у југоисточној Енглеској оборена у недељу ватром противавионских топова четири непријатељска апарата. У току дана уништено је свега седам непријатељских авиона. Изгубљена су два енглеска ловачка апарата, али су пилоти живи и здрави.

Јуче после подне бачене су бомбе на разне крајеве југоисточне Енглеске. Напади су такође вршени и на разне крајеве средње Енглеске, али није било ни жртава ни штете. У области Единбурга разорено је неколико кућа и мањи број лица је рањен. Једно лице је смртно рањено.

БОМБАРДОВАНА ЈЕ ЧУВЕНА ФАБРИКА МОТОРА „РОЛС РОЈС“

Берлин, 30 септембра. — (А. А.) ДНБ јавља:

У недељу је са 50 метара висине један немачки бомбардер бацио бомбе тешког калибра у сред фабрике мотора „Ролс Ројс“ код Дербиа. Командант авиона поручник г. фон Бутлер извршио је напад обрушавањем и пустио бомбе у тренутку када је авион био изнад централних постројења фабрике. Авион се одмах исправио и док се удаљавао посада је утврдила да су порушене сале за монтирање.

ОЛУЈА НАД ЛА МАНШОМ

Лондон, 30 септембра. — (А. А.) Рајтер јавља:

Синоћ је владала велика кишна олуја над Ла Маншом.

Британски авиони, поред ових неповољних прилика, бомбардовали су војничка постројења с оне стране Ла Манша.

БРИТАНСКИ АВИОНИ НАД ЗАПАДНОМ НЕМАЧКОМ

Берлин, 30 септембра. (А.А.) — ДНБ јавља:

У току прошле ноћи појавили су се британски авиони над западном Немачком. Слабије формације доспеле су и у средњу Немачку. Неки авиони били су доспели и до периферије Берлина, али нису успели да изврше напад на престоницу Рајха.

Клопенбург, 30 септембра. (А.А. — ДНБ јавља:

Претпрошле ноћи формације британског ваздухопловства покушале су, као уосталом и сваке ноћи, да изврше напад на област Везес-Емс. Британски авиони бацили су већи број запаљивих плочица на села, њиве и шуме. Штете није било.

И овај пут су дословно извршили наредбу г. Черчила да намерно руше немачке културне споменике.

Поменуте ноћи бачен је већи број запаљивих плочица на кварт музеја у Клопенбургу.

Као што је познато, овај кварт са старим сеоским кућама, са дворцем на 1680 године и другим културним зградама, претставља драгоцену збирку сеоске уметности.

Случај је хтео да ниједна запаљива плочица није погодила ове културне споменике.

Пре извесног времена Енглези су већ једном бацили разорну бомбу у близини овог града.

Берлин, 30 септембра. — (А. А.) ДНБ јавља:

У току ноћашњих напада краљевских ваздухопловних снага на Немачку погођена је мртвачница у једном граду Хановера.

Неколико приватних зграда погођено је у другом граду.

—o—

Г. СУЊЕР У МИНХЕНУ

Минхен, 30 септембра. — (А. А.) ДНБ јавља:

Шпански министар унутрашњих послова г. Серано Суњер допутовао је синоћ из Берлина у Минхен у друштву својих пратилаца, међу којима се налазио и шпански амбасадор у Берлину г. Еспиноса де Лос Монтересо.

На минхенској станици шпански гости поздрављени су од стране гувернера Баварске генерала г. фон Епа, претседника баварске владе г. Силберта, обласног вође г. Адолфа Вагнера, претседника града Минхена г. Филера и генерала г. фон Вахенфелда.

Пошто је разгледао пољопривредну изложбу у Нишу
и посетио претседника владе г. Цветковића
гроф Телеки се вратио у Будимпешту

Ниш, 30 септембра. — Дочек мађарског министра пољопривреде грофа Михаила Телекиа и његове пратње био је срдачан. Једноставан, али срдачан, пријатељски и топао дочек и изражено гостољубље наших пољопривредника учинило је дубок утисак на мађарског министра.

На железничкој станици грофа Телекиа дочекали су бан г. Красојевић и претседник општине г. Живковић са грађанством. На изложби је гроф Телеки прошао кроз шпалир жена и девојака у народној ношњи, које су га поздравиле. Поздравио га је затим претседник Пољопривредне коморе г. Јокић, чији је говор превео на мађарски директор изложбе г. Павле Пеција Поповић. Гроф Телеки се захвалио на срдачном дочеку и гостољубљу Нишлија.

У подне је претседник општине г. Живковић приредио банкет у част мађарских гостију и страних новинара, који су заједно са претставницима домаћих листова присуствовали посети грофа Телекиа.

После подне после разгледања Нишке Бање, претседник владе г. Драгиша Цветковић приредио је гостима чај коме су присуствовали, поред грофа Телекиа и његове пратње, министар пољопривреде г. др. Бранко Чубриловић са госпођом, помоћник министра пољопривреде инж. г. Буда Цвијановић са госпођом, претседник београдске општине г. Јеврем Томић, бан г. Красојевић, сенатори гг. др. Коста Поповић и Јоксимовић шеф Централног пресбироа г. Предраг Милојевић претседник општине г. Живковић, директор „Политике“ г. Јоца Тановић, главни уредник „Времена“ г. Гргур Костић, г. Ђока Дунђерски, гг. Милан и Јанко Бацак, Павле Пеција Поповић, као и многобројни претставници стране штампе, међу којима су били у највећем броју заступљени претставници немачких и италијанских листова.

Гости су са терасе виле „Зоне“ посматрали дивну панораму Ниша. Гроф Телеки, у разговору са новинарима истакао је срдачност дочека који му је приређен и нагласио потребу сарадње између две суседне земље.

После посете претседнику владе г. Драгиши Цветковићу, у 18.30 часова, гроф Телеки са мађарским послаником бароном Бакач-Бешењијем и са осталом својом пратњом напустио је Ниш и ноћас се вратио у Мађарску. Салонска кола мађарског министра пољопривреде прикључена су суботичком брзом возу.

ПРЕТСЕДНИК БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ Г. ЈЕВРЕМ ТОМИЋ НА ИЗЛОЖБИ

Ниш, 30 септембра. — Претседник Београдске општине г. Јеврем Томић вратио је јуче посету претседнику општине г. Драги Живковићу. У пратњи г. Јеврема Томића налазили су се потпретседник Београдске општине инж. г. Лазар Костић и већник г. Рака Тодоровић. Г. Томић је затим разгледао изложбу.

Одложене вежбе војних јединица Новосадског гарнизона на Фрушкој Гори

Због кишовитог времена, а да се велики број резервних официра не би излагао могућностима назеба, заказане вежбе војних јединица Новосадског гарнизона на огранцима Фрушке Горе, јужно од Банстола, које су требале да се одрже у уторак, 1 октобра о. г., пре подне, одгођене су на неодређено време, о чему се извештавају г. г. резервни официри. Дан вежби објавиће се преко штампе и расписом накнадно

СКУПШТИНА МАТИЦЕ СРПСКЕ

На овогодишњој Матичиној скупштини дискутовало се највише

о пресељењу Текелијанума у Нови Сад

Скупштини су присуствовали и министри г. г. Лазар Марковић и инж. Никола Бешлић

Извршено је попуњавање Управног, Књижевног и Надзорног одбора Матице српске

Овогодишња скупштина Матице српске окупила је у Новом Саду приличан број чланова ове наше најстарије просветне установе. Скупштини су присуствовали и претставници других наших културних и националних установа и друштава, а такође су била присутна и два члана Краљевске владе, министар правде г. др. Лазар Марковић и министар саобраћаја, инж. г. Никола Бешлић, који су и сами чланови Матице српске. Као и ранијих година, и на овогодишњу скупштину Матице допутовала је из Београда једна група војвођанских интелектуалаца, који стално живе у Београду.

У релативно краткој дискусији о извештајима Матичиних одбора о раду у протеклој години узело је учешћа свега неколико говорника. Дискутовало се, углавном, о потреби што скоријег пресељења Текелијанума из Будимпеште у Нови Сад, односно о потреби спровођења у дело закључене југословенско-мађарске конвенције у вези са решењем овог питања. Затим се дискутовало, овога пута мање него на ранијим скупштинама, о Матичиним књижевним издањима.

Г. ДР. МОЧ ОТВАРА СКУПШТИНУ

Пошто је претседник Матице српске, г. др. Александар Моч у 9,20 часова отворио скупштину обављене су скупштинске формалности. Том приликом је констатовано да отварању скупштине присуствују 103 редовна члана Матице, те су, према томе, одлуке скупштине правоснажне. Доцније, током трајања скупштине, број учесника се више него удвостручило, а такође су се попуниле и галерије.

За претседничким столом, поред г. др. Моча седели су и остали чланови Управног одбора, а међу њима, као гости, и министар правде г. др. Лазар Марковић, као и изасланик Министра просвете и Бана Дунавске бановине, начелник Просветног одељења Банске управе г. др. Милан Петровић. Иза њих, у другом реду, заузели су места чланови Управног, Књижевног и Надзорног одбора, као и Књижевног савета Матице српске.

Скупштини су, затим, присуствовали: епископ г. Валеријан Прибићевић; претседник општине г. др. М. Петровић; претставник Српске књижевне задруге академик г. Марко Цар; претседник Касационог суда г. др. Јован Савковић; шеф кабинета бана, г. Сл. Радошевић; претседник Савеза културних друштава г. Светислав Марић; претставник Матице словачке, професор г. др. Михаил Тополски; претставник Матице руске, професор г. Димитрије Скринченко; претставник Савеза сокола Краљевине Југославије, судија г. Милован Кнежевић; претставник Савеза земљорадничких задруга, г. др. Сима Марковић; претседник Новосадске продуктне берзе г. Коста П. Миросављевић; изасланик сарајевске „Просвете“ г. Богдан Јаракула; претставник Народне одбране у Београду професор г. Миле Павловић; претставници Матице Хрватске г. г. Тончић и Мартинић и д

За време дискусије о извештајима на скупштину је дошао и министар саобраћаја инж. г. Никола Бешлић, кога су присутни топло поздравили. Министар инж. г. Бешлић заузео је место за претседничким столом, поред г. др. Моча.

ПОЗДРАВНИ ТЕЛЕГРАМИ Њ. В. КРАЉУ, КРАЉЕВСКОМ НАМЕСНИШТВУ И МИНИСТРУ ПРОСВЕТЕ

После обављених скупштинских формалности претседник г. др. Моч позвао је присутне чланове Матице српске да прве своје мисли, на почетку скупштинског рада, упуте Њ. Е. Краљу Петру Другом, предложивши да се са скупштине упути поздравни телеграм Њ. В. Краљу. Затим је предложио да се упути телеграмски поздрав и Њ. Кр. Вис. Кнезу Намеснику, као и Краљевским Намесницима г. др. Раденку Станковићу и г. др. Чеду Перовићу, те министру просвете г. др. Антону Корошцу. Читање поздравних телеграма Њ. В. Краљу и Њ. Кр. Вис. Намеснику било је пропраћено топлим поклицима Њ. В. Краљу и Њ. Кр. Вис. Кнезу Намеснику Павлу.

Поздравивши, затим, присутне претставнике власти, установа и друштава, г. др. Моч је нарочито топло поздравио министра правде г. др. Лазара Марковића, констатовавши да је г. др. Марковић, који је и сам члан Матице, увек показивао велико интересовање за њен рад, те да је Матици учинио велике услуге у свима питањима којима се она обраћала на њега.

РЕЧ Г. ДР. МИЛАНА ПЕТРОВИЋА

После уводне речи г. др Моча добио је реч изасланик Министра просвете и Бана Дунавске бановине г. др. Милан Петровић, начелник Просветног одељења Банске управе. Г. др. Петровић је, углавном, рекао:

— Ја сам срећан што на овом свечаном скупу могу заступати министра просвете г. др. Антона Корошца и бана Дунавске бановине г. др. Бранка Кијурину, који је изненадном болешћу спречен да лично присуствује овој скупштини. Ја Вас могу уверити да је министар г. др. Корошец и данас, као и у оним тешким временима стварања наше заједничке државе, када су, као два крила, Матица српска, на једној, а наши лични Словенци, на другој страни, радили на стварању Југославије, — сачувао своје велике симпатије за Матицу српску, чији рад будно прати. Исто тако могу да Вас уверим да ће Матичин рад и код бана г. др. Кијурине увек наилазити, као што је то и до сада био случај, на највећу потпору.

Отварање дискусије

Будући да су извештаји свих Матичних одбора, објављени у „Гласу“, на време достављени свима члановима, извештаји одбора о њиховом раду у протеклој пословној години, које је ДАН објавио већ пре скупштине, уопште нису читани него је одмах отворена општа дискусија по извештајима свих одбора.

ПРВИ ГОВОРНИК: Г. ДР. ДУШАН ЈОЈКИЋ

Први говорник је био г. др. Душан Јојкић, јавни бележник из Куле.

Г. др. Јојкић је одмах рекао да не жели да критикује извештаје одбора, тим пре што сматра да би раду Матичине управе, која из године у годину показује све лепше резултате, лојално могао само да ода признање за постигнуте успехе. Он би само хтео да учини две примедбе, управо да упути на управу два питања. Прва се односи на питање Текелијанума, односно на пресељење ове познате задужбине Саве Текелије, великог народног добротвора, из Пеште у Нови Сад.

— У штампи је, рекао је г. др. Јојкић, ова ствар претстављана као да је она упола већ свршена. Међутим, када сам примио „Глас“ са извештајима Матичиних одбора пред скупштину видео сам да је ово питање било само овлаш додирнуто.

Г. др. Јојкић је, затим, замолио да се скупштини даду детаљнија објашњења и о спору који Матица води са Српском православном црквеном општином у Суботици у погледу задужбине Остојића.

— Како је дошло до овог спора? — пита се говорник. Како је било уопште могуће да између такза два морална тела, каква су наша Матица и Српска православна црквена општина у Суботици, уопште дође до спора?

Г. Г. ЉУБОМИР ЛОТИЋ И ЈОВАН МЕДУРИЋ

Потом је узео реч г. Љубомир Лотић школски инспектор у пензији, који обично сваке године узима учешћа у дискусији на скупштинама Матице српске. Г. Лотић је говорио о потреби нашег што бољег међусобног упознавања, затим о данашњим тешким временима.

Г. Јован Медурић, учитељ у пензији, један од најстаријих Матичиних чланова подвргао је критици уређивање „Гласа“. По мишљењу г. Медурића Историја Угарске и Мађарске од Граца није могла бити објављена, у наставцима, у овом органу Матице српске.

— Да је барем половина чланова Матице Мађара, узвикује г. Медурић, разумео бих да се овакве ствари објављују у „Гласу“...

Ова примедба г. Медурића изазива веселост у дворани.

Г. Медурић је мишљења да је Матица добро учинила што је спремила Антологију западно-словенских приповедача али би још боље учинила да је издала једну збирку старијих војвођанских приповедача, који ће бити заборављени јер наша омладина ове наше приповедаче врло слабо познаје.

Државна кл. лутрија
Ово коло Прво вучење 11 октобар.
Срећке се добивају код овлашћеног кл. продавца ЛУСТИГ ЛАЈОШ банкарска радња Н. С. Кр. Александра 13
Велике могућности за згодитке!

ЈЕДАН ПРЕДЛОГ Г. ДР. КОСТЕ БУГАРСКОГ

Г. др. Коста Бугарски, из Сомбора, пошто је прво одао признање раду управе Матице и предложио да се сви извештаји приме, учинио је скупштини један занимљив предлог. Он је предложио да Матица поведе акцију за увођење интернационалне азбуке. Његово је мишљење да би књижевни одбор Матице требало да се прихвати овог посла Овај посао, каже г. др. Бугарски, необично значајан за културни прогрес, био би огроман пошто би требало испитати највећи део од 2790 живих језика, али би Књижевни одбор Матице требало да узме у обзир ма и најважније од ових живих језика.

ИНЖ. Г. МОМЧИЛО ТАПАВИЦА О СПОМЕНИКУ СВЕТОЗАРА МИЛЕТИЋА

Инж. г. Момчило Тапавица, који је потом добио реч, одавши признање раду управе Матице, упутио је на претседника г. др. Моча питање пта је са обрачуном око подизања споменика Светозару Милетићу у Новом Саду. Пошто је од г. др. Моча добио обавештење да споменик није подигла Матица, него један нарочити одбор инж. г. Тапавица је одустао од свог захтева да се скупштини одговара на постављено питање, иако је г. др. Моч изјавио да је спреман да да одговор, изјавивши да је споменик Светозара Милетића, рад нашег најпознатијег вајара г. Ивана Мештровића, стајао око милион динара.

Инж. г. Тапавица продужио је, међутим, да критикује израду споменика Светозара Милетића, што је чинио и на прошлогодишњој скупштини. Он је рекао:

— Прошле године, господине претседниче, када сам говорио о овом споменику и питао коме прети Милетић, ви сте се „извицавали“ са мном и одговорили ми да прети мени и мом схватању уметности Не прети он, господине претседниче, ни мени ни вама, него је подигао руку и приклонио је према глави због тога што се стиди што га је Мештровић овако приказао...

Док на једној страни ове речи инж. г. Тапавице изазивају смех и веселост, на другој страни се чују протести.

Говорник би хтео да каже још неколико речи и о новом предлогу буџета Матице, али га претседавајући г. др. Моч упозорује да је сада на дневном реду само дискусија о извештајима док ће претрес буџета доћи доцније на ред те препоручује инж. г. Тапавици да тада узме реч.

— Али да ли ћу тада добити реч? — пита инж. г. Тапавица.

— Наравно. Матица је демократска установа, која сваком даје реч, одговара г. др. Моч.

— Да, да, знамо, то је самостална демократска институција!

И овај дијалог између инж. г. Тапавице и г. др. Моча изазива веселост у скупштинској дворани.

Г. др. Моч одговара на примедбе учињене у дискусији

Претседник Матице г. др. Моч, одговорио је затим детаљно на примедбе учињене у дискусији. Г. др. Моч је детаљно изнео питање Текелијанума, односно сеобе ове познате задужбине у Нови Сад. Да би што јасније приказао члановима ово питање г. др. Моч је прочитао, у преводу, и уводни део тестамента овог великог народног добротвора, иначе првог доктора права у Срба, који је свој тестамент написао на латинском језику. Изневши значај велике задужбине Саве Текелије г. др. Моч је изнео и све тешкоће које је Матица српска, после свог пресељења у Нови Сад, 1864, морала да издржи у борби са мађарским властима и њихових сталних настојања да Матици одузму Текелијину задужбину. Ова борба трајала је непрекидно до 1878, када су мађарске власти силом спровеле у дело своју намеру. Наш истакнути правник, др. Илија Вучетић, енергично је протестовао против овог акта мађарских власти, са великим огорчењем, предвиђајући да ће доћи време када ће се Текелијанум поново вратити под окриље Матице.

Г. др. Моч је затим изнео настојања која је Матица чинила да би Текелијанум вратила под своју управу. У нашем министарству иностраних послова, каже г. др. Моч, налазе се читави томови наших претставки и молби којима смо предлагали и молили да се ово питање реши. Најзад, 1938, у Пешти је потписана једна конвенција између наше државе и Мађарске којом је ово питање добило своје решење. Ову конвенцију су већ ратификовали мађарски парламент и Горњи дом те сада само чека на ратификацију са наше стране. Ми смо тражили да се она објави по члану 116 Устава и да Матица буде један од ликвидатора задужбине Саве Текелије.

У току ових излагања г. др. Моча у скупштинску дворану ушао је министар инж. г. Бешлић кога је г. др. Моч поздравио нагласивши да је инж. г. Бешлић, у својству министра пољопривреде учинио велике услуге Матици одобривши трампу извесних банатских завештања Матици са државним земљиштем на Ратном Острву у Новом Саду, чиме је за Матицу повољно решио једно важно материјално питање.

Г. др. Моч је, затим, у вези са питањем г. др. Јојкића, дао објашњења о спору који Матица води са Српском православном црквеном општином у Суботици у погледу задужбине Остојића. До овог спора дошло је због тога што је Српска православна црквена општина у Суботици одбила да, у смислу легата, исплати Матици износ од око 80.000 динара које је она намеравала да употреби за штампање монографије о Сави Текелији, исцрпног и документованог дела универзитетског професора г. др. Алексе Ивића.

Најзад г. др. Моч је одговорио и на примедбе које су изнели остали учесници дискусије, препустивши Матичином секретару г. др. Николи Милутиновићу да одговори на оне примедбе које се односиле на књижевну делатност Матице.

Г. ДР. НИКОЛА МИЛУТИНОВИЋ О КЊИЖЕВНОЈ ДЕЛАТНОСТИ МАТИЦЕ

Секретар Матице српске г. др. Никола Милутиновић одговорио је потом на примедбе које су се у дискусији [illegible] књижевне и издавачке делатности Матице српске. Г. др. Милутиновић је дао исцрпне одговоре на примедбе свих учесника дискусије. Он је констатовао да су књижевни одбор и књижевни савет Матице интензивном делатношћу на издању редовних Матичиних едиција, „Летописа", најстаријег нашег и словенског часописа, који Матица љубоморно чува, „Гласа", „Годишњака", „Народних читанки", и у данашњим, изванредним приликама доказали да је Матица и на књижевном пољу у прошлој пословној години учинила много. Кроз три недеље, рекао је г. др. Милутиновић излази из штампе и Матичина велика Антологија савремених приповедача западних Словена, као друга књига Матичиних посебних издања, што доказује да је Матица поред своје редовне издавачке делатности, чак и у данашњим тешким приликама спремила једно посебно издање. Г. др. Милутиновић је затим констатовао да данашње прилике нису погодне за нека нарочита проширења књижевне и издавачке делатности. Најзад је појединачно одговорио свима говорницима у дискусији, задржавши се нарочито на критици г. Медурића. Г. др. Милутиновић је констатовао да је уредништво „Гласа" добијало чак и писмена признања од својих читалаца што је објавило Грацову Историју Угарске и Мађарске, јер је несумњиво наша дужност да пратимо и познајемо историју наших суседних народа са којима нас везују многе везе. Међутим, „Глас" је објавио и многе написе из наше историје, а то ће чинити и убудуће. У погледу предлога г. др. Бугарског да Матица поведе акцију за стварање интернационалне азбуке г. др. Милутиновић је мишљења да овакву акцију не би била позвана Матица да поведе, него би, можда, овим питањем требала да се позабави Академија наука. Најзад, г. др. Милутиновић је констатовао да је сада просечни број Матичиних нових чланова троструко већи према оном од пре десет година. Ово долази свакако због тога што се Матица у својим издавањима за народ све већма окреће нашем селу тражећи просветно, привредно и здравствено подизање села.

Г. ДР. БРАНКО МАГАРАШЕВИЋ

Иако је дискусија била већ завршена добио је реч директор Мушке гимназије г. др. Бранко Магарашевић, ранији потпретседник Матице српске. Он је констатовао да се у раду Матице осећа известан напредак и да Матица несумњиво постаје све снажнија компонента нашег јавног живота. Г. др. Магарашевића, међутим, забрињује што на скупштини не види претставнике млађих генерација. Дужност је свих свесних интелектуалаца, каже говорник, да помажу рад Матице јер је Матица одувек била не само српска него и широко југословенска и словенска. Нарочито је важно да се помаже издавачка делатност Матице јер је потребно да поред једног националног дневника, који излази у Војводини, а који, нажалост, наш свет недовољно помаже, излазе и други листови и часописи. Г. др. Магарашевић је затим говорио о потреби да се настави са издавањем дела славенских писаца јер она најлепше показују високу идејну и етичку вредност наше словенске расе. У књизи Карела Чапека, коју је Матица издала, ми налазимо вредности вечите, каже г. др. Магарашевић, препоручујући Књижевном одбору Матице да продужи са издавањем сличних дела. Најзад г. др. Магарашевић је говорио о потреби да се Трандафилкин фонд, у вези са сугестијама које је у једном елаборату изнео г. др. Јован Искрољев, искористи у сврхе којима је овај фонд намењен.

Пошто се г. др. Моч захвалио и г. др. Магарашевићу на учињеним сугестијама скупштина је једногласно примила све извештаје па се прешло на допунски избор петорице чланова Управног, петорице чланова Књижевног и петорице чланова Надзорног одбора Матице.

Нови чланови Управног, Књижевног и Надзорног одбора

На предлог једног кандидационог одбора извршен је избор нових чланова Управног одбора. Са трогодишњим мандатом за нове чланове Управног одбора изабрани су: гг. др. Милош Кнежевић, из Сенте; Ђорђе Жакић, инжењер из Титела; Тодор Милић, прота из Новог Сада; Станоје Шилић, занатлија из Новог Сада; Милутин Ракић, економ из Новог Сада. За чланове Књижевног одбора изабрани су, такође са трогодишњим мандатом: гг. др. Јован Радонић, сенатор, професор универзитета и академик из Београда; Велимир Стефановић, директор гимназије у Суботици; др. Коста Милутиновић, књижевник и професор гимназије у Новом Саду; Вајан Гомирац, професор Учитељске школе из Новог Сада. На место професора г. др. Николе Продановића, који је поднео оставку, за новог члана Књижевног одбора са једногодишњим мандатом изабран је г. др. Радивој Бисаловић, адвокат и правни доцент Правног факултета, из Новог Сада. За чланове Надзорног одбора изабрани су: гг. Паја Ст. Јаковљевић, инж. Лаза Поповицки, Бранко Седмаков, Жива Коларов и Милан Вујин.

После допунског избора одбора г. др. Моч је позвао присутне да одају пошту преминулим почасним члановима Матице, чешком слависти др. Јану Махали и професору универзитета др. Еди Маргалићу, који је умро у Сомбору, као и преминулом Матичином добротвору Павлу Аршинову. Најзад је г. др. Моч саопштио да је у току прошле године Матица добила једног великог добротвора, те да је у редовно чланство уписано 69 нових чланова. Саопштивши, најзад, да је Матица у прошлој години први пут после Уједињења добила од просветних власти, Министарства просвете и Просветног одељења Банске управе, новчане субвенције за свој рад г. др. Моч је, око 11.40 часова, закључио скупштину.

* * *

Академик г. Марко Цар који је присуствовао јучерашњој скупштини Матице српске, примио је после скупштине поздраве својих овдашњих пријатеља и поштовалаца, који су му честитали недавно прослављени јубилеј. Академик г. Цар провео је јучерашњи дан у Новом Саду као гост г. др. Николе Милутиновића, секретара Матице српске.

Редовно купање у Новосадско минерално јодно води значи: здравље

НАШИМ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

У данашњем броју ДАНА приложили смо чековне уплатнице те позиваме наше претплатнике да најкасније до 10 окт. уплате дугујућу претплату за лист.

Наше дужнике позивамо и овога пута да измире дугујућу претплату, како их не би морали тужити. Новац треба да доставе администрацији преко нашег чековног рачуна број 58.460.

АДМИНИСТРАЦИЈА ДАНА

Министар правде г. др. Лазар Марковић састао се у Новом Саду са својим политичким пријатељима

У Нови Сад је јуче допутовао министар правде г. др. Лазар Марковић. Пре подне министар г. др. Марковић је присуствовао скупштини Матице српске, а по подне је одржао неколико састанака са својим партиским пријатељима. Министар г. др. Марковић је посетио г. др. Александра Моча, претседника Матице српске, у његовом дому, где је остао на ручку. Министар г. др. Марковић вратио се синоћ у Београд.

Министар г. др. Андрес у Новом Саду

Јуче после подне допутовао је у Нови Сад министар трговине и индустрије г. др. Иван Андрес. Пошто је разгледао Нови Сад, министар г. др. Андрес се задржао кратко време у друштву својих пријатеља, а затим се вратио аутомобилом у Београд.

У Загребу је одржана и трећа конференција бивших посланика и сенатора СДК

Загреб, 30 септембра. — Јуче је овде одржана конференција сенатора и бивших народних посланика и првака ХСС и СДС из горње Хрватске. На конференцији су узели учешћа и потпретседник владе г. др. Влатко Мачек и шеф СДС министар г. др. Срђан Будисављевић. Отварајући заседање, г. др. Мачек је изложио циљ састанка. Затим су одјелни претстојници поднели опсежне реферате. Циљ овог заседања био је тај да се успостави контакт између народних претставника и претставника власти. Истиче се да ови састанци немају манифестациони карактер, као што се јуче изразио г. др. Крњевић, него су искључиво радни.

Данас се држи конференција посланика и првака ХСС и СДС из источних крајева.

ДУНАВ ЋЕ СЛУЖИТИ И ЗА НЕМАЧКО-ТУРСКИ ПРОМЕТ

Букурешт, 30 септембра. — После уласка Италије у рат морала је Државна румунска пловидба да обустави сталне паробродарске везе са Египтом и Левантом.

Саобраћај је био јако ограничен чак и са Пирејом. Међутим, сада се у румунским привредним круговима нада да ће накнадити овај губитак укључивањем румунске пловидбе у немачко-турску робну размену, која с обзиром на прилике на Медитерану треба да се одвија преко Црног мора и Дунава.

ПОТРЕБЕ НАШИХ КОЛОНИЈА

Колонији Буњковац потребан је учитељ, камени пут и артески бунар

Нова школска зграда служиће уједно и за црквене потребе

Бачка Паланка, 28 септембра. — У жељи да живе у слободној отаџбини својој, око 180 породица наших честитих и напредних Барањаца из Мађарске напустило је 1930 године своја плодна и питома поља, напредна и имућна домаћинства и родни крај; и као оптанти настанили су се у непрегледном плаванском риту, на левој обали Дунава. Добили су 3—9 кат. јутара ритске земље, према величини породице, и отпочели су свој тежак оптантски живот у новом завичају.

Неки од њих су се одмах раселили, пошто у овом крају нису нашли најпотребније услове за успешан рад и спокојан живот.

Одмах у почетку, једно од најболнијих питања било је питање народне школе. Њихова деца су морала да похађају школу у Плавни, Вуковару, Бођанима и Вајски; морала су да прелазе по 5—6 км. по најгорем путу, прелазећи често преко блата и воде.

У питању је било око 80 деце.

Стога је покренута акција да се подигне народна школа, око које ће се окупљати и старо и младо и која ће бити покретач сваке корисне акције на колонији.

Захваљујући великој помоћи Банске управе, Министарства просвете и финансија, г. Димитрију Магарашевићу, министру на расположењу, као и ванредној агилности одбора за подизање школе, прошле године је почело зидање, а ове године је школа довршена и сада освећена.

ШКОЛА КОЈА ЋЕ УЈЕДНО БИТИ И ЦРКВА

Освећење школе ,о чему је „Дан" већ писао, извршено је на врло свечан начин у оквиру врло лепе национално-културне манифестације.

Бан г. др. Бранко Кијурина примио се врло радо за кума ове лепе прославе, али је био спречен лично да присуствује, те је ову част обавио срески начелник Среза бачкопаланачког г. Бранислав Вучетић.

Мноштво народа, соколи, коњица, претставници општине и свих месних корпорација из Плавне, пред лепо декорисаном школом, приредили су изасланику Министра просвете г. др. Милану Петровићу и изасланику г. Бана, куму г. Браниславу Вучетићу, среском начелнику, врло леп, срдачан и свечан дочек.

Са њима су као гости дошли: гг. Милутин Николић, шеф основне наставе, Васа Терзић, просветни референт, Божидар Милошевић, школски надзорник, др. Борислав Увалић, срески лекар, Светозар Јелачић, шеф Пореске управе, инж. Лазар Дрндарски, шеф Шумске управе, Светозар Тошовић, срески Пољопривредни референт, Вуко Пејовић, адвокат, Сима Брановачки, бележник, и други.

Изасланике је пред школом поздравио претседник одбора г. Стева Јовановић, бележник из Плавне, који има највише заслуга за подизање ове корисне просветне установе.

Изасланик г. Бана, бурно поздрављен, одржао је врло дирљив патриотски говор, који су присутни одушевљено поздравили, приредивши том приликом бурне овације Њ. В. Краљу и јединству отаџбине.

После г. Вучетића, одржао је изасланик г. Министра просвете, г. др. Милан Петровић ,начелник Просветног одељења, врло леп и значајан говор, који је на све присутне оставио најлепше утиске, те је г. др. Петровић био врло срдачно поздрављен.

Затим је приступила ученица Јелица Мађаровић и предала г. Вучетићу и г. др. Петровићу леп букет цвећа.

Освећење школе је обавио калуђер г. Леонид Сушић из манастира Бођани, који је, предајући школу младом и агилном управитељу г. Милораду Петровићу, одржао леп пригодан говор.

Приликом освећења певао је мешовити хор, састављен од мештана-оптаната, а који води вредни хоровођа г. Јоца Рашић, занатлија.

После освећења почело је разгледање школских просторија а затим заједнички ручак.

На банкету, на коме је присуствовало око 200 особа, здравице су одржали гг. Бранислав Вучетић, Милутин Николић, Васа Терзић, који је раније службовао међу овим оптантима, Влада Пејовић и Стева Јовановић.

После банкета приређено је велико народно веселе.

Освећена школа је модерно зидана и састоји се из једне велике светле учионице, учитељског и послужитељског стана и осталих нузгредних просторија.

Учионица ће уједно служити и као црква.

У ту сврху г. Лазар Дрндарски, шеф шумске управе из Бачке Паланке, обећао је да ће поклонити цркви, односно школи, једно звоно.

Поред г. Дрндарског, који је знатно помогао одбору приликом изградње ове лепе школе, заслужни су својом неуморном сарадњом и гг. Васа Кристовић, Никола Савић, Лазар Мађаревић, Иван Барић, Ђура Џанић, Мата Бартулов и други.

НАЈВАЖНИЈЕ ПОТРЕБЕ: УЧИТЕЉ, КАМЕНИ ПУТ И АРТЕСКИ БУНАР

У разговору са становницима ове колоније о којој се мало зна и којој се до сада слаба пажња поклањала, упознајемо се са осталим потребама, које би требало хитно задовољити.

У првом реду школа би требало да добије једног агилног учитеља, који ће да ради на даљем унапређењу ове колоније. Њему ће се, поред врло модерног стана, дати и 5 јутара земље на уживање.

Потреба наших родољубивих оптаната је и да се изгради камени пут од Плавне до школе, односно до Дунава, у дужини од нешто више од 4 км. Тим каменим путем би се користили не само оптанти из Буњковца, већ и сви остали становници бачког рита.

Не мања потреба ових оптаната, који се боре са разним тешкоћама и труде да постану напредни пољопривредници, је артески бунар.

То су засад најглавније потребе ове колоније, које би требало што пре задовољити. Оптанти колоније Буњковац верују у добру вољу и пажњу надлежних и надају се да ће се њихове скромне жеље ускоро испунити.

Ђура М. Мањулов

Трговачка школа „Меркантилија"

Одобрењем Министарства трговине и индустрије отворена је у центру Београда трговачка школа „Меркантилија". Настава је подељена у више група: једногодишњи дневни и вечерњи течај, шестомесечни кореспондентни течај; стено-дактилографски течај, течај за српско-хрватску и немачку стенографију и дактилографски течајеви за почетнике и напредније.

Сем тога има одељења за учење страних језика у пет група: руски, немачки, француски, италијански и енглески. Настава се врши директним методом.

Школа је успела да ангажује првокласна стручна лица као наставнике, тако да је успех загарантован. Настава се врши индивидуално тако, да сваки ученик пред изаслаником Министарства трг. и инд. мора сигурно да положи свој испит.

Ученици-(це) из унутрашњости стоје под сталним надзором Управе школе, која сваког месеца извештава родитеље о успеху и владању ђака.

Цене разних течајева су врло умерене и крећу се већ према течају од 50—250 дин.

Усмене и писмене информације даје управа школе „Меркантилија". Београд, Краља Милана улица 13/III.

Тражите информације и проспекте.

Објашњење

о наплати службеничког пореза кућне послуге која је запослена код више лица

Београд, 30 септембра. — На питање једне финансиске дирекције по предмету наплате службеничког пореза кућне послуге, која је запослена код више послодаваца, Одељење пореза Министарства финансија дало је објашњење, у коме наводи да је чл. 95 Закона о непосредним порезима предвиђено да порез на приход кућне послуге износи 50 динара годишње за једну особу послуге, без обзира на личност, време упослења и висину прихода. Пореска карта гласи на име послодавца и он је мора набавити, а плаћени порез може од службеника накнадити. Из ових се одредаба види да сам намештеник, као порески обвезник мора сносити порез уколико послодавац није вољан да га снос.

Постоје случајеви да је једно лице запослено као кућна послуга код више послодаваца. У том случају — како је примећено — наплаћиван је службенички порез више пута на тај начин што је сваки послодавац набављао пореску карту.

Међутим, иако је послодавцу стављено у дужност да набави пореску карту за кућну послугу, ипак се овај службенички порез има сматрати личним порезом намештеника, јер не зависи ни од висине прихода ни од времена упослења, а снос и га сам намештеник.

Да би се убудуће избегло вишеструко наплаћивање службеничког пореза од кућ не послуге која је запослена код више послодаваца, приликом издавања пореске карте за кућну послугу која је запослена код више послодаваца имају се у контролнику издатих карата забележити имена свих послодаваца код којих је односно лице запослено и име тога лица. На карти треба исписати име само првога послодавца, који ће је и држати код себе. При дну карте треба уписати име намештеника.

Ако послуга напусти пословање код првог послодавца на чије је име карта издата, онда ће се издати нова пореска карта на име једног од осталих послодаваца.

Приликом провођења контроле од стране органа пореске власти и органа финансиске контроле увек треба установити име послуге и на име кога је послодавца издата пореска карта. У случају да порез није плаћен, реферат треба поднети противу онога послодавца код кога је послуга затечена у време вршења контроле.

ПОДЛИСТАК »ДАНА«

РУМА И РУМЉАНИ У ПРОШЛОСТИ

Др. Милош Николајевић

Родио се у Руми 22 октобра 1862 године. Син је угледне румске породице Светозара Николајевића, адвоката и једног од истакнутих сарадника др. Светозара Милетића. Мајка Милица, позната национална радница, читавог живота активно је сарађивала у српским женским установама у Руми и била је преко тридесет година претседница Српске женске добротворне задруге у Руми.

Рођен у породици где је национална свест високо цењена, где је карактер и част била изнад свега осталога, није никакво чудо да је стопама својих родитеља пошао и др. Милош Николајевић.

По завршеној средњој школи уписао се на правни факултет у Бечу, где је положио и докторат. У Руми је преузео адвокатску канцеларију свога оца. Као адвокат истицао се великим поштењем и високом на[illegible]налном свешћу.

Оженио се Јелком, ћерком угледног новосадског лекара др-а Јојкића. Из тога брака имао је три ћерке: Милицу, Љубицу и Мару.

Био је присталица политике др. Жарка Миладиновића, првака Српске радикалне странке у Војводини. По природи повучен, није се истицао политичком борбеношћу, иако је високо ценио и помагао све националне и политичке акције др-а Жарка Миладиновића.

У културним и националним установама у Руми активно је сарађивао, нарочито у Српској женској добротворној [illegible]зи, где му је мајка била претседница и где је провео дуги низ година као секретар. Око петнаест година био је претседник Румског одбора Српског народног позоришта у Новом Саду и велики пријатељ тада познатих глумаца Ружића, Добриновића, Лукића и Васиљевића.

Милан, брат др. Милоша Николајевића, био је први градски начелник града Руме, са којег је положаја постао одјелни претстојник за просвету код Краљевске земаљске владе у Загребу.

Умро је у шездесетој години, 4 новембра 1922 године, у Руми и сахрањен у породичној гробници на српском православном гробљу у Руми. После његове смрти његова удовица са ћеркама отселила се из Руме и настанила у Београду.

Његовом смрћу Рума је изгубила једну од својих најугледнијих породица, која је деценијама давала пример поштења и високе националне свести.

Д. Б. Спајић

Слава Првог дивизиона противавионске артилерије

Први дивизион противавионске артилерије прославио је данас пре подне, у кругу касарне, своју славу као успомену на дан када је српска артилерија у Крагујевцу, 1915 године, оборила први непријатељски авион.

Слави су присуствовали командант Прве армиске области, армиски генерал г. Милорад Петровић, изасланик г. Бана, шеф кабинета г. Славко Радошевић, командант Потиске дивизиске области, дивизиски генерал г. Чеда Станојловић и помоћник бригадни генерал г. Ђорђе Дединац, начелник Штаба Прве армиске области, генералштабни бригадни генерал г. Тодор Милићевић, командант Речне флотиле, капетан бојног брода г. Анђелини, командант Базе, капетан бојног брода г. Блајвајс, начелник Штаба Потиске дивизиске области, генералштабни потпуковник г. А. Сабати, архијерејски заменик протојереј г. Јанкулов, управник полиције г. Тодор Војновић, потпретседник Новосадске општине г. др. Обрад Милутиновић, претседник Инжењерске коморе инж. г. Стеван Радивојевић, управник поште г. Драги Вукићевић и друге угледне личности.

После освећења и резања славског колача командант дивизиона, мајор г. Љуб. Велезинић одржао је пригодан говор о значају дана.

Затим је дивизион дефиловао пред командантом Армије генералом г. Петровићем и осталим гостима. Дефилеом који је одлично успео, командовао је капетан прве класе г. Војислав Драгојлов. После дефилеа гостима је служена закуска.

На вечери присталица Главног одбора Народне радикалне странке у Н. Саду говорио је г. др. Мирко Косић

У суботу увече одржана је, у ресторану Спомендома, политичка вечера присталица Народне радикалне странке, којој су присуствовали многи чланови Главног одбора из Београда, као и већи број присталица из разних места Војводине. Ту су били: гг. др. Мирко Косић, инж. г. Светислав Милетић, Дамјан Живојновић, затим, др. Богдан Милашиновић, Милорад Шибул и др. Жарко Пецић из Велике Кикинде, инж. Илија Јојкић из Инђије, Миливој Вуковић, из Каћа, Данило Јакшић и др. Милош Нинчић из Сенте, др. Јован Жавковић из Черевића, као и већи број угледних старорадикала из Новог Сада, међу којима г. г. Максо Илијевић, инж. Марко Каћански, Живојин Угришић, Гавра Попов, Бранко Миловановић, Сава Вардић, Живко Белић и други.

За време вечере г. др. Мирко Косић говорио је о данашњој спољној и унутрашњој политичкој ситуацији. Између осталога, он је рекао:

Народна радикална странка обуставила је сваку политичку делатност када се то од ње тражило с обзиром на ситуацију. Ами ово нису други учинили.

Затим се г. др. Косић осврнуо на политичку ситуацију и ратно стање у свету па је рекао да је потребно да се сви Срби учврсте у једној одлуци, да треба да одрже веру и наду до краја. Има момената у историји, каже г. др. Косић, када један народ треба да одлучи да ли хоће да сачува образ за вечност или да капитулира. У нашој политичкој прошлости српски народ није увек био претстављан у пуној мери својим политичким вођством; оно што је српски народ претстављало, то је особина народних маса да се бори, да гине, што је једна од најпозитивнијих особина српскога народа.

У своме говору г. др. Косић осврће се на уредбе које се сада доносе а затим на разне стране агитације које искоришћавају за своје циљеве борбу против скупоће. Затим г. др. Косић износи статистичке податке из којих се види да смо ми земља која има највећи скок цена животним намирницама и другим потребама. Јер док су цене у Енглеској скочиле за 30 од сто, у Мађарској за 8, у Бугарској за 6, у Немачкој за 2 и по, дотле је код нас скок цена износи преко 50 од сто. У даљем свом излагању г. др. Косић се осврће на питање зашто Народна радикална странка не учествује у данашњој влади. Затим је објаснио став НРС према споразуму од 26 августа.

Г. др. Косић затим констатује да се налазимо данас у страшном историском периоду који изискује да се повежу све народне конструктивне снаге. Затим је објаснио становиште радикалне странке, па је дотакао питање увођења корпоративног система у Југославији, тврдећи да тај систем не одговара привредној структури и менталитету нашега народа.

Даље је говорио о унутрашњој политици па је завршио са констатацијом да Радикална странка није погрешила што је обуставила партиску делатност, јер је сада најважнији проблем како ћемо сачувати народну заједницу у светском метежу, а то ћемо учинити ако будемо сложни.

Још су говорили г. г. др. Богдан Милашиновић, адвокат, из Винковаца, Живојин Угришић из Новог Сада, инж. Илија Јојкић из Инђије и др. Пецић и Велике Кикинде.

НА СРЕСКОЈ КОНФЕРЕНЦИЈИ У ЧЕРЕВИЋУ ГОВОРИЛИ СУ Г. Г. БОБИЋ, МИЛЕТИЋ И ШПАДИЈЕР

После пријатељске политичке вечере коју су одржале присталице Главног одбора народне радикалне странке у суботу увече, у Новом Саду, јуче је одржана среска конференција Народне радикалне странке у Черевићу (Бановина Хрватска), на којој су говорили, поред г. др. Мирка Косића, још и г. г. Милош Бобић, Крста Милетић, и Стојан Шпадијер.

НАТЕЧАЈ ЗА ОПШТИНСКОГ ВЕТЕРИНАРА

Бачко Добро Поље, 30 септембра. — Општинска управа у Бачком Добром Пољу расписала је натечај за попуњавање главног службеничког места општинског ветеринара. Молбе се подносе до 26 октобра. (Дан)

Постављења бановинских службеника

Одлуком бана г. др. Кијурине, постављени су: за лекара чиновничког приправника осме групе код Удружене здравствене општине у Вајској г. др. Звонко Коларић ,лекар из Вајске; за бановинског чиновничког приправника девете групе код Среског начелства у Жабљу Олга Хархаји, свршени матурант из Жабља· за бановинско гчиновничког приправника девет егрупе код Среског начелства у Сремској Митровици г .Александар Самарџија, дипломирани правник из Сремске Митровице; за бановинског канцеларског чиновника десете групе код Среског начелства у Кули Зора М. Ранков, бановински канцелариски приправник код исто гначелства.

Бициклиста тешко повређен у судару са колима

Јуче после подне, око 16 часова, Рудолф Мор, молер из Новог Сада (Филипа Вишњића, 32), терао је бицикл улицом Краља Петра Другог према Државној болници упоредо са још двојицом бициклиста. Њима усусрет долазио је путнички аутомобил којим је управљао новосадски трговац Велимир Барта. Приликом обиласка Мор је налетео на двопрежна кола која је терао Матија Береш, радник. Том приликом Мор је, приликом пада, претрпео тешке повреде, те је аутомобилом пренесен у болницу. Утврђено је да је Мор био пијан.

НАТЕЧАЈ ЗА СЕКЦИСКОГ ИНЖЕЊЕРА КОВИНСКЕ ВОДНЕ ЗАДРУГЕ

Ковин, 30 септембра. — Ковин-дубовачка водна задруга у Ковину расписала је натечај за место секциског инжењера грађевинске или културно-техничке струке .Молбе треба поднети до 31 октобра.

РАСПИСАНА ЈЕ ЛИЦИТАЦИЈА ЗА ПОДИЗАЊЕ ЗГРАДЕ ЗДРАВСТВЕНЕ СТАНИЦЕ У БАНАТСКОМ СОКОЛЦУ

Одељење за социјалну политику и народно здравље Банске управе одржаће 13 октобра, у својим просторијама ,прву офертална лицитацију за подизање зграде Здравствене станице на колонији Банатски Соколац. Предрачунска сума износи 443.710 динара.

Исто тако одржаће се 14 октобра прва офертална лицитација за подизање споредне зграде Здравствене станице на колонији Војвода Степа. Предрачунска сума износи 52.029 динара.

СМАЊЕНЕ УВОЗНЕ ЦАРИНЕ НА СИВО И БЕЛО СИРОВО ГВОЖЂ

Београд, 30 септембра. — Министарски савет, на предлог Министра финансија донео је решење да се смањи увозна царина на сиво и бело сирово гвожђе. На сиво (ливничко) сирово гвожђе и бело сирово гвожђе из бр. 536 Цар. тар. плаћаће се царина 0,50 златних динара на 100 кг, када то гвожђе увозе ливнице. Ова смањена увозна царина важи закључно до 30 јуна идуће годи

У Апатину и околини води се енергична борба против несавесних спекуланата

Апатин, 30 септембра. — Многи овдашњи грађани жалили су се да не могу нигде да купе мост, као и осталу разну робу, услед чега је Среско начелство у Апатину предузело хитне и ефикасне мере против несавесних спекуланата. Те мере дале су веома добре резултате. Пошто је утврђено да неки трговци из околине долазе и купују маст од овдашњих месара ,да би је гомилали у својим магацинима и после чекали повољнији моменат да би је скупље продали, то је срески начелник г. Светислав Радошевић издао одмах наређење да се изврши претрес у неким месарским радњама, где се поверовало да ће се наћи маст као и остала роба сакривена у магацинима. Тако је код месара Јосипа Шпајзера, нађено око 650 кг масти, код Микајла Саутера око 250 кг и код месара Генала око 100 кг масти. По овоме је поднесена кривична пријава Среском суду у Апатину, док је маст узапћена одлуком Среског начелства ,а коју је одлуку својим решењем Срески суд оснажио.

Среском суду поднело је Среско начелство кривичне пријаве против Адама Дрешера, Антуна Трауба, Ђорђа Хорна, Фрање Пајца, Ђорђа Трауба и Јосипа Пајца, месара из Пр. Св .Ивана, против којих је поступак још у току, а који су тужени за нагомилавање масти.

Пристав Среског начелства изрекао је неколико пресуда са максималном казном због несавесне спекулације. Тако су кажњени месари из Бач. Моноштора Стипа Кустурин, Паја Јунг, Антун Дајч, Јосип Берлековић и Марти Бургхард сваки са месец [illegible] а са по 5000 дин. новчане казне. Ови месари су кажњени због повишења цена месу и осталој суво-меснатој роби.

Затим је кажњен месар из Апатина Јован Генал са 20 дана затвора и новчаном казном од 3000 дин. јер није у својој радњи истакао ценовник са означеним ценама робе. Осим тога он је кажњен посебном казном због повишења цена масти са месец дана затвора и 5000 дин. новчане казне. Јосип Шпајзер, месар ,такође из Апатина, кажњен је са 20 дана затвора и новчаном казном од 3000 дин. зато што није истакао у радњи ценовник. Сем тога кажњен је Фрања Пајц, месар, и Јосип Таје, лекар, оба из Пр. Св. Ивана ,и то први што је подизао цене месу, а други што је подизао цене хлебу. Они су кажњени са по 5000 дин. новчане казне као и казном затвора у трајању од 30 дана.

Срески суд у Апатину са своје стране такође је изрекао неколико тежих пресуда против несавесних спекуланата. По оптужбама в. д. државног тужиоца г. Милоја Димитријевића, судија г. Велимир Пењић казнио је Павла Николића, претседника општине из Сонте, са шест месеци затвора и са 100.000 дин. новчане казне, јер није пријавио на захтев власти сву количину жита којом располаже. Исто тако кажњени су ратари из Дорослова Јосип Негели, Имре Шома, Лајош Кочиш, Стева Шефер и Јован Пелве, и то први са шест месеци затвора и 100.000 дин. новчане казне, а остали са месец дана затвора и са 20.000 дин. новчане казне.

Бранко Ружић

Радио Београд

објављује да не постоје никакве забране за претплату радио апарата.

те позива заинтересоване да постану редовни радиопретплатници како би могли држати пријемне радио апарате.

ПРИВРЕДНЕ ВЕСТИ

Стање америчке петролејске индустрије

Њујорк, 1 октобра. — Америчка петролејска индустрија, која се надала великој заради у рату, доживела је читави низ разочарења и изненађења. Велике наде које су биле полагане у повећање извоза и растерећење петролејске индустрије од оних вишкова производње под чијом се пресијом налази већ годинама нису се остварили. Прилике на тржишту петролеја чак су се погоршале услед тога што је у току рата скоро сва Европа отпала као купац америчког петролеја. Осим тога североамеричка индустрија петролеја много трпи и од забране извоза читавог низа петролејских производа. Например, бензин за авионе не може се извозити за неамеричке земље. Затим постоје специјалне забране у погледу извоза за Јапан и Шпанију. Из месеца у месец извоз из САД опада. Прилике код америчке петролејске индустрије биле би још горе да нема повећане потрошње на домаћим тржиштима услед спровођења програма наоружања.

Цариград, 30 септембра. — Овдашњи лист „Ла Репиблик“ јавља да ће се почетком октобра одржати у Атини састанак Привредног савета Балканског споразума. На дневном реду је изједначење трговачког права појединих држава и проблем интербалканског поморског саобраћаја. Туреску ће делегацију водити потпретседник турског парламента Хасан Сака.

ПОЧЕТКОМ ОКТОБРА ПОВЕШЋЕ СЕ У МОСКВИ ПРВИ СОВЈЕТСКО-СЛОВАЧКИ ПРИВРЕДНИ ПРЕГОВОРИ

Москва, 30 септембра. — Припреме за почетак привредних преговора са Словачком су завршене. Почетком октобра стиже у Москву словачка привредна делегација на челу са опуномоћеним министром Пољаком. Совјетски Савез извозио би за Словачку памук, што би знатно допринело упошљавању већег броја радништва у словачкој текстилној индустрији. Осим тога СССР би извозио и руде, као и фосфате, док би у замену увозио производе електротехничке и металуршке индустрије и каблове. Размена робе вршила би се преко Дунава. До сада између СССР и Словачке нису постојали никакви трговински односи изузев приватних испорука словачких каблова.

МАЂАРИ УЗ ПОМОЋ ИТАЛИЈАНА ПОДИЖУ ФАБРИКЕ ВЕШТАЧКЕ ВУНЕ

Будимпешта, 30 септембра. — Већ месецима се у Мађарској воде преговори о подизању фабрика за производњу вештачке вуне и конца. Преговори се воде између групе Сниа Вискоса и Пештанске трговинске банке. У преговорима суделују и нека мађарска друштва. У првој фабрици ће се најпре производити вештачка вуна. Сировине за ову производњу увозиће се из иностранства.

ФЕЉТОН »ДАНА«

НАТАША

А. ДИПОН

Коњ Корнилова се стропоштао на земљу. Метак га је погодио посред чела. Онесвешћен он пада, легионар се диже лагано опипа своје удове, узе свој шлем и брзо га метну на главу, јер је сунце јако пекло.

Погледа око себе. Његов вод је већ далеко био измакао у црвенкастом облику у коме су пштали пуцњеви што су се једва чули. Нико се није осврнуо кад је он пао, јер ловац се не обзире назад кад дивљач бежи пред њим. Надајући се да ће стићи пишере, његов официр и његови другови јурили су за њима према западним границама Хамадана. Где ће се зауставити? То се не може казати, али једно је било сигурно: сати ће проћи док се они врате да га траже.

— Ничево! рече он.

И окренувши леђа правцу којим је његов вод ишао, он се крупним корацима упути на исток.

Када се на ово решио, Рус — он је то знао — учинио је будалаштину, али разум ништа не може против дуго уздржане љубавне чежње. Ова чежња је деловала на њега као оне буре што у тропским морима зграбе бродове, ваљају их, привлаче их у свој вртлог, па их прогутају.

Легионар Корнилов налазио се усред ове страшне Хамаде ди Гир, где ништа не живи, где не ниче ни биљка ни трава и где нема ни капи воде.

Али, у том правцу, десет миља је раздвајало Корнилова од јужно-оранских граница и само је ту могао наићи на прву траву, прве изворе, прве урођенике чобане. Ипак Корнилов се уздао у своје челичне мишиће и био је уверен да ће ових четрдесет километара прећи до мрака. Рачунао је без тамошњег жарког сунца

Тек је било девет сати, а већ му је ваздух који је удисао, улазио у плућа као жеравица. У оваком пакленом пределу Рус је ишао једнаким лаганим кораком. Пешачио је тако до подне. Сваки други на његовом месту не би могао издржати и пао би мотав, али његова природа и његова воља имале су гвоздену отпорност, и пламен његове душе био је ватренији него усијани ваздух, кроз који је он себи крчио пут.

Има две године како га мучи чежња за домовином. Ох! да побегне, да пређе море, да прође кроз Европу, да стане ногом на свету земљу Русије! Сваки други циљ изгледао му је бедан и ништаван. И у овој Русији нарочито она коју је изгубио пре четрнаест година, његова вереница Наташа Антоновна Керневски.

То је било 1914, и она је имала шеснаест година. Он је опет видео овај рајски крај, Островское, на Криму, где су се познали и заволели. Островское и њихове сањарије, њихови планови, њихове заклетве. Сву ову прошлост, све ове наде, рат, затим револуција су их упропастили. Он, из бежаније у бежанију, из беде у беду, склонио се у овај коњички пук легије. А она? Он о Наташи није више ништа знао, није могао ништа дознати, ништа.

Пешачио је. Хаљине су му се од зноја лепиле за тело. Његова војничка опрема продирала му је у месо, његове голе ноге у чокулама при сваком кораку су га болеле. Прво баци своју војничку чутурицу, одавно празну, затим фишеклије и кајас, и на послетку своју карабинку. Ишао је даље. Ни за тренут није помишљао да стане. Островское. Наташа...

Одједном стаде, ухвати га несвестица. Пред њим, за дивно чудо! предео се сасвим променио. Земља се није видела од цвећа. На видику се пружале огромне шуме, а пред њим искрсну бела маса: Островское!

Он викну:

— Наташа! Наташа!

И пружајући руке, стаде трчати. Нека црна провалија изненада се отвори пред његовим ногама. Паде.

— — — — —

Између његових зуба растављених сечивом ножа танак млаз воде окваси и освежи уста и грло. Он отвори мало очи и промрмља:

— Наташа!

Неки крупан глас промрмља над њим:

— Ништа му неће бити. Баш има среће! Додајте ми ракију.

— Нису чиста посла, докторе. Овај скот је побегао из војске!

Корнилов отвори сасвим очи. Пред њим је стајала аутомитраљеза. Око ње су стајали људи раздрљених груди, знојави, и гледали су га, а над њим су се сагле две главе са војничким капама.

— Ама није, одговори онај крупни глас, то је случај лудила које је дошло од сунца, губитак појма о правцу. Ја ћу то посведочити, драги мој. Можемо да га вратимо у његов ескадрон.

Корнилов затвори очи и стаде звати смрт. Наташа... Наташа!

ДА СЕ НЕ РАЗОЧАРАТЕ!

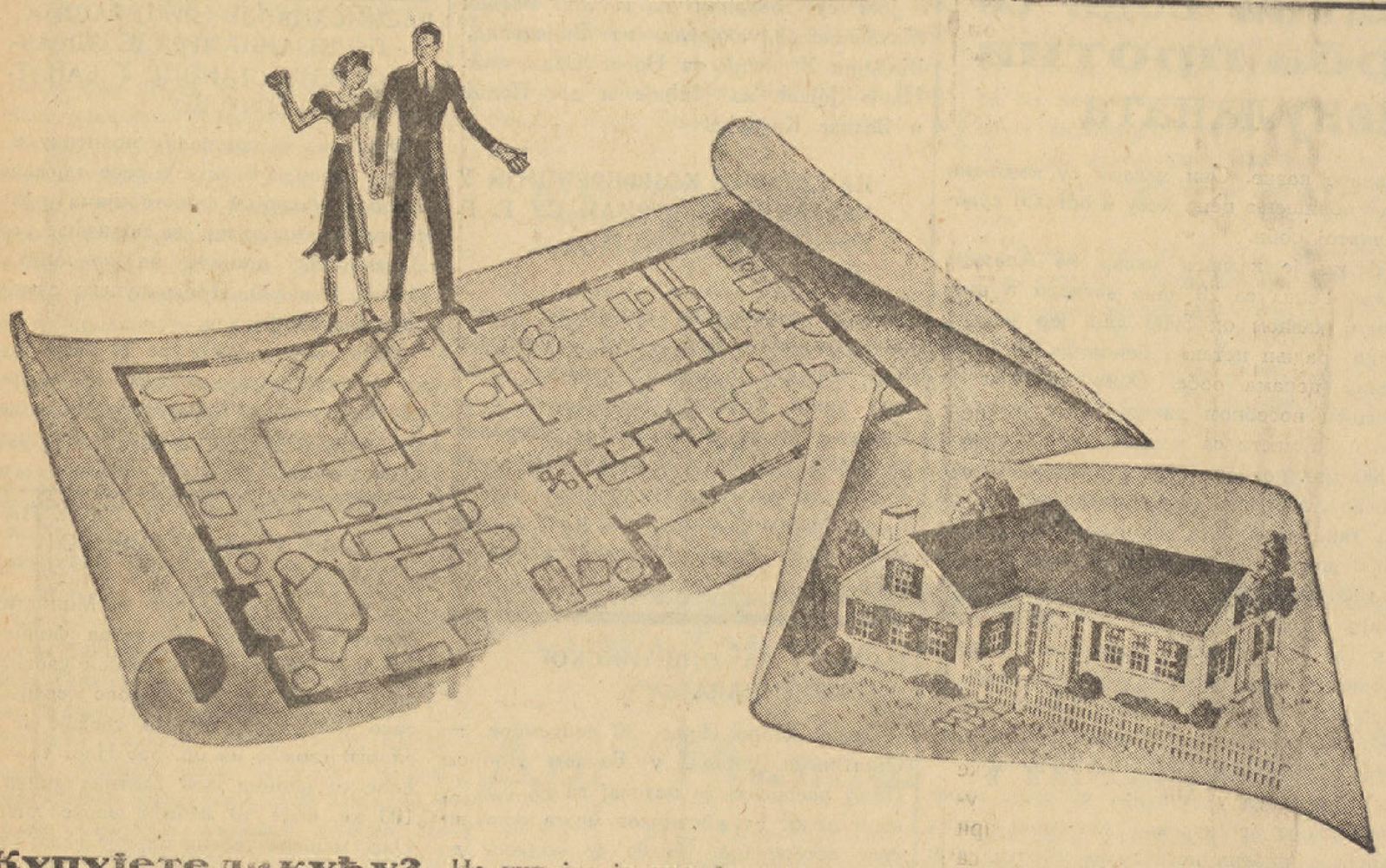

Купујете ли кућу? Не купујте је ако се нисте претходно уверили да је електрична инсталација потпуна, са довољно конекторских места, да су водови довољно јаки за употребу електричних справа. Накнадни радови су скупи и непријатни!

Зидате ли кућу? Захтевајте од Вашег архитекте да Вам предвиди потпуну електричну инсталацију за све просторије: довољно јаке водове за кухињу ради прикључења штедњака и хладњака, за праоницу за електричну прању и глачала, у свим собама довољно конекторских места. Удобност захтева на свака два метра зида по један конектор.

Тражите ли стан? Не улазите док се нисте уверили да је електрична инсталација потпуна. Ако није, захтевајте од кућевласника да је попуни, односно појача.

Електрика није само за осветљење, електрика служи за све сврхе домаћинства!

БИБЛИОТЕКЕ И МУЗЕЈИ

Библиотека Матице српске отворена од 8—12 и 15—17 часова. Музеј Матице српске отворен од 11—12 часова.

*

КУДА ЋЕМО ВЕЧЕРАС?

БИОСКОПИ:

АПОЛО: Маскарада.
ОДЕОН: Хотел Сахер.
РОЈАЛ: Ђаволи неба.
РЕКС: Баскервилски пас.
УРАНИЈА: Госпођица мамица.

*

БУКОВИЧКА МИНЕРАЛНА ВОДА
„Кнез Милош" Ш. Д. Б. НОВИ САД, Краља Александра 21. Телефон 20-20 и 32-42. — Код филијала: СОМБОР Телефон 69. — СМЕДЕРЕВО: Телефон 47. КРАГУЈЕВАЦ: Телефон 38 и ПЕТРОВГРАД: Телефон 169. — РУМА Телефон 39 и БЕЛА ЦРКВА Тел. 10.

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Од 28 септембра до 4 октобра

Кр. Дворска апотека Мр. Ст. Д. Поповића, Краља Петра II (Футошка) 124. Телефон 33-74.

Апотека Попић, Николе Пашића 13. Телефон 23-79.

Апотека Насл. Жигровића, Петроварадин.

*

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ, УМРЛИ

Рођени су: Мирјана, кћи Јована Грујића, чиновника и Катарине Мургашки. — Лајош ,син Петра Деметера и Еве Колб.

Венчани су: Инж. Стеван Думић, наставник и Љубица Вуконић. — Фрања Дезидер Фрај, трг. и Јулијана Мадацки. — Тоша Брзак, ливац и Драга Бурагин. — Јосиф Ковач, обућар и Јулијана Болеш. — Имре Сабади, машинист и Ирена Ешки. — Имре Сиђи, радник и Клара Палинкаш.

Умрли су: удова Јулија Вајман рођ. Дослер, домаћица, 73 год. — Сузана Ковачевић рођ. Берта, домаћица, 28 год. — Георг Олтвањ, дете 6 год. — Сава Добановачки, пекар, 40 год. — Надежда Дамјановић, дете, 2 мес.

ХОТЕЛ СЛОБОДА
од данас сваког дана
СЕНЗАЦИОНАЛНИ
ВАРИЈЕТСКИ ПРОГРАМ
у ресторану хотела

НОВОСАДСКА БЕРЗА

Нови Сад, 30 септембра.

ПШЕНИЦА: Уредбом утврђене цене.
РАЖ: бачка 337.50—340, банатска 335—337.50.
ЈЕЧАМ: бачки и сремски 352.50 — 357.50, бачки и сремски пролетњи 415—420.
ЗОБ: бачка и сремска 305—307.50.
КУКУРУЗ: бачки 340—342.50, паритет Вршац 340—342.50, паритет Инђија 340—342.50.
БРАШНО ПШЕНИЧНО: са подручја Дунавске бановине, франко млин, вагон или шлеп, без скупног пореза на пословни промет и без врећа: 0гг, 0г 0 и грис 723—728, 70% просејано, хлебно брашно 358—358.
МЕКИЊЕ: са подручја Дунавске бановине, франко млин, вагон или шлеп, без скупног пореза на пословни промет и без врећа: 180—180.
ПАСУЉ: бачки и сремски бели без врећа 415—420.
КРОМПИР: славонски бели 103—105. славонски роза 132.50—135.
МАСТ: у кантама 2460—2480.
ТЕНДЕНЦИЈА: непромењена.

На састанку са претседником општине г. др. М. Петровићем
министар г. Бешлић је расправљао о питању пресељења железничке дирекције у Нови Сад

Констатовано је, пошто су све тешкоће сада отклоњене, да ће пресељење Дирекције бити извршено у најкраћем времену

Јуче је боравио у Новом Саду министар саобраћаја инж. г. Никола Бешлић, који је присуствовао скупштини Матице српске. Министар г. Бешлић је том приликом одржао састанак са претседником Новосадске општине г. др. Милошем Петровићем. Овом састанку присуствовало је и неколико привредника. Углавном је расправљано о питању дефинитивног пресељења Железничке дирекције Београд—Север у Нови Сад. Познато је да су услед поплаве у пролеће у овоме наступиле неочекиване тешкоће, јер је Штаб Потиске дивизиске области, чија је зграда била поплављена, заузео просторије у згради у којој је раније била смештена Банска управа, а које су додељене за смештај Дирекције. Пошто се сада Штаб иселио из ове зграде, то ће, како је на састанку констатовано, у најскоријем времену Железничка дирекција бити пресељена у Нови Сад.

МИНИСТАР Г. БЕШЛИЋ У ПЕРЛЕЗУ

Перлез, 30 септембра. — На повратку из Новог Сада, јуче се краће време задржао у Перлезу министар саобраћаја инж. г. Никола Бешлић. Министар г. Бешлић је затим продужио за Београд.

Елит кавана-бар преко пута поште
сваке среде рибља вечера

СКУПШТИНА МУЗИЧКОГ ДРУШТВА
За претседника Музичког друштва поново је изабран г. др. Милан Матић

На скупштини је нарочито истакнут плодан рад школе која је прошле године по броју ученика премашила све досадашње радне године

Јуче је одржана редовна годишња скупштина Музичког друштва у Новом Саду. Скупштина је одржана у друштвеним просторијама на Трифковићевом тргу број 3, у 10 часова пре подне. Отворио ју је претседник друштва г. др. Милан Матић. Упућени су поздравни телеграми Високом Покровитељу Музичког друштва Њ. В. Краљу Петру Другом и бану г. др. Кијурини. Затим је г. др. Матић поздравио све присутне, а нарочито претседника Јужнословенског певачког савеза г. др. Милашиновића, из Београда.

Потом је добио реч секретар главне управе г. Петар Павасовић, који је документовано изнео обилан рад свију отсека Музичког друштва, који је ове године, и поред тешких прилика, био врло плодан. Нарочито је истакнут рад школе, која је прошле године бројно надмашила све досадашње радне године, са максимумом од 170 уписаних ученика и ученица.

Аплауз у скупштини изазвао је помен двају ветерана певаштва, г. Владе Станисављевића, управника судске канцеларије, и г. Каменка Томића, учитеља у миру, који већ скоро четири деценије врше певачке дужности са младићким полетом.

Сви извештаји и предлог буџета примљени су са акламацијом, па се прешло на избор главне управе осталих отсека.

За претседника Музичког друштва поново је изабран г. др. Милан Матић. У главну управу су изабрани: гг. Миливој Бранкован за потпретседника друштва, Петар Павасовић за главног секретара затим гг. Мита Ђорђевић, Жарко Коњевић, инж. Душан Тошић, др. Воја Мијатовић, Жарко Докић и други. За претседника Школског отсека изабран је г. Петар Павасовић, за претседника филхармониског отсека г. Стеван Поповић, за претседника Хорског отсека поново је изабран г. Миливоје Бранкован. За чланове ових отсека ушли су гг. Лазар Андрић, Душан Ердељан, др. Фрања Фишер. У управи су заступљене од дама: гђе Наталија Крчединац, Софија Веселиновић, Марија Бранкован, Катинка Дожудић и гђица Милева Ракетић.

После избора управе узео је реч г. др. Милашиновић, претседник Јужнословенског певачког савеза, који је изразио своје задовољство што је имао прилике да присуствује овако достојанственој скупштини. Поздравио је Музичко друштво као музичку матицу у Новом Саду, сматрајући да је Музичко друштво потпуно одговорило својим задацима. Музичко друштво као такво је пионир који ће васпитањем наше омладине помоћи да се општи културни ниво нашег народа подигне на достојну висину, а наш народ је неисцрпан извор за велика музичка стварања.

Двојица избодена, а нападач — непознат!

У гостионици Уроша Ђурчића, у Темеринској улици (број 147) избодена су синоћ ножем два човека. Међутим, случај је доста тајанствен, јер не може да се са сигурношћу утврди ко их је ранио. Милан Панић, из Кајмакчаланске улице, бр. 4, који је добио два убода ножем у трбух, тврди да га је повредио сам гостионичар Урош Ђурчић. Милан Пружај, из Текелијине улице, бр. 57, повређен је на глави, изнад десног ока, и на руци. Ђурчић упорно одриче и тврди да су ова двојица у пијаном стању изишла на улицу где су их напали неки пијани младићи. Повреде Панићеве су тешке, јер му је прободена трбушна марамица.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Дунавски бановински одбор Црвеног крста примио је од породице Антуна Бранђолице, из Новог Сада, 100 динара прилога на име успомене покојне Матије Машина, преминуле у Прекоме, острво Угљан.

Г. Стева Ковачевић, нови судија Сремског Суда у Новом Саду, који је досада био судија у Вршцу, примио је дужност.

Постављен је за бановинског техничког чиновничког приправника осме групе у Банској управи у Новом Саду инж. г. Андрија Сечујски, из Новог Сада. За бановинског канцеларског приправника десете групе у Заводу за обезбеђење усева од града постављен је досадашњи дневничар-званичник г. Стеван Машировић. За бановинског канцеларског чиновника десете групе код Банске управе у Новом Саду постављена је Катарина Грујић, досадашњи приправник. За приправника десете групе Банске управе постављен је и г. Сава Ђорић, досадашњи дневничар-званичник.

ФОТО-СТУДИО МАНОЈЛОВИЋ
начиниће Вам снимке који ће Вас потпуно задовољити

Г. др. Федор Радић ухватио лопова који је са краденим стварима искочио кроз прозор из стана г. Јулија Бошњака

Купачи који су се јуче после подне затекли на великом штранду имали су прилике да буду очевидци једног интересантног догађаја. Око 15 часова незапослени радник Петар Ђурић дошао је у стан г. Јулија Бошњака инспектора струјомера Електричне централе (на Истарском кеју, 6). Дошао је да проси, али како никога није било код куће, њему се учинило да би било згодно да предузме и неку кориснију акцију. Узео је мушко одело из ормана, новчаник са шпорета са 91 динаром, женске кожне рукавице, мушке ципеле. Више није могао да изнесе а да га не би приметили. Потом је искочио кроз прозор на улицу. Али је био лоше среће. Ту га је приметио лекар г. др. Федор Радић, који је лопова ухватио уз приномоћ неких купача. Одмах је дозван стражар који је лопова предвео у полицију, где је утврђен његов идентитет.

Siera радио значи квалитет
Продаје и на отплату
»РАДИО-ЛУКС« ДОСЛЕР МАРКО
НОВИ САД, Пашићева 31.

Победа и пораз СК Војводине у Загребу

Војводина-ХАШК 3:0, Конкордија-Војводина 3:2

Загреб, 30 септембра. — Дводневно гостовање новосадског лигаша у Загребу донело му је једну победу и један пораз. Војводина, која је играла без својих репрезентативаца Велкера и Пожеге и без одличног халфа Живковића, победила је у лепој игри знатно подмлађени тим Академичара са 3:0. Другог дана, у недељу, Војводина је изгубила од Конкордије са 2:3. Ова утакмица била је много [illegible]ивија од прве, а победио је тим са срећнијом навалом.

АПОЛО

Лујза Рајнер и Вилијам Повел у филму

Маскерада

ОДЕОН

Сибиле Шмит и Вили Биргел у филму

Хотел Сахер

РОЈАЛ

Мирна Лој и Клер Гебл у филму

Ђаволи неба

РЕКС

Данас

БАСКЕРВИЛСКИ ПАС

„ШЕРЛОК ХОЛМС“

Ричард Грин, Басил Ратбоне

УРАНИЈА

Премијера

Америчка шлагер-комедија

Госпођица Мамица

Џинџер Роџерс, Давид Нивен Чарлес Кобурн

БЕСПЛАТНО ПАКЕТИЋ

Досталовог тоалетног бисера на пробу. Успех код прве употребе. Кожа, лица и тела остаје чиста, здрава, свежа и млада. Бубуљице, митесери, нечистоће лица нестају. Шаљите за трошак три динара у маркама. Кемикалија Нови Сад 144. У апотекама, дрогеријама, оригинални картон четрдесет динара. 2208

МАЛИ ОГЛАСИ

ЗАМЕНИО БИХ

своју мању кућу у Новом Саду и 2 плаца у Београду чија је вредност 180.000 дин. за једну кућу у Новом Саду. Евентуалну разлику цене наплаћујем. Упитати Толстојева 38 Нови Сад. (6123)

ПРОДАЈЕ СЕ

добро уведена гостиона. Адреса у администрацији. (6122)

ДВА ПОМОЋНИКА И ДВА ШЕГРТА

потребна су филијали књижаре Маричић и Јанковић у Новом Саду. Писмене понуде доставити књижари Маричић и Јанковић, Кнез Михајлова улица 26, Београд. (6124)

СТАН

од четири собе у близини центра тражи лекар. Понуде са ознаком цене на Администрацију „Дана“ под „Лекарска ординација“. (6095)

Оглашујте у „Дану“

СПОРТ

Неочекивани лепи успеси наше репрезентације

А) тим Југославије играо је у Пешти нерешено 0:0

Б) тим је победио Мађаре у Београду 3:0, док је подмладак подлегао у Пешти 2:4

Репрезентативни сусрети наших А) и Б) тимова као и екипе подмлатка са одговарајућим тимовима Мађарске, за „Подунавски куп“, донели су нам неочекивано, један полууспех који уствари значи успех, један потпун успех и један пораз.

У Будимпешти наш и мађарски А) тим поделили су бодове играјући без голова, 0:0. Овај резултат, иако на први поглед изгледа само као делимичан успех, уствари је врло повољан исход по наш тим, јер играти усред Пеште нерешено са јаким мађарским тимом значи сада, када југословени нису у пуној форми, успех наше једанаесторице.

Репрезентација подмлатка, међутим, претрпела је пораз. Мађарски малишани победили су са 4:2.

Утакмица Б) тимова пак, која ј одиграна у Београду, завршила се ле пим успехом наше друге гарнитуре о 3:0, што, с обзиром на не баш најјач састав нашег а доста јак састав мађар ског Б) тима, јесте значајан резулта нашег футбала, који донекле ублажу је неуспехе с Румунима од прошле н деље.

Две лепе борбе прворазредних у Новом Саду

Раднички и НАК савладали су своје противнике у сигурном стилу и са једнаким размером голова

Раднички-Истра 3:1 (2:0), НАК-Текстил 3:1 (0:1)

Пред лепим бројем посматрача играла су на игралишту НАК-а, за первенство сва четири новосадска прворазредна клуба.

Прва утакмица одржана је између Радничког и Истре. Резултат: 3:1 (2:0) за Раднички.

Утакмица је дала живахан, доста борбен футбал, али није била много узбудљива јер је Радничком, како се могло одмах у почетку оценити, победа била осигурана. Раднички је ствар но био бољи, па и надмоћнији тим. Код његове навале, где је раније недостајала уиграност, овог пута је примећено више заједничког рада, виша споразумевања а и бољег пуцања на гол, што је све било довољно да му осигура два бода. Истра, међутим, која је подмладила свој тим нешто силом прилика, а нешто свесно, оставила је утисак једне чете која лута у тражењу система и која нема рутине. Млађе силе, очигледно, још се нису снашле у својој улози, а док се то постигне, Истра мора бити спремна на још који неуспех.

Цела игра протекла је лепо и фер. Раднички је углавном имао иницијатив коју до краја није испуштао из сво јих руку. Голове су дали: за побед нике Јошка Николић — који је пр пут дао одличну партију — два Петровић један, а за Истру Грујић.

Беспрекорно је судио г. Руде Реп

Друга утакмица НАК—Текстил до ла је победу НАК-у од 3:1 (0:1).

Текстил се, после два лепа али и лак успеха, намерио на противника чија ј спрема равна његовој, али који је у то схватио игру много озбиљније и к ји је у борби имао две значајне ос бине које Текстил није имао: покр вање и брзину. Са овим својствим НАК је победио Текстила баш кад је Текстил већ видео себе учвршћен на водећем месту.

НАК је дао одличну, у сваком по гледу допадљиву и паметну игру. М да је у првим минутима дао сам себ аутогол, НАК није изгубио морал, н го се борио без предаха, а у друго полувремену био господар терена. НАК тако рећи, није имао слабих места; св су играли врло добро.

Текстил је подбацио у свим линијама сем у бековској, где су Грубић Молнар спасавали све. Играчи су бил врло троми, неповезани, а често с гос подским манирима, тако да је вреднији противник увек пре долазио до лопте Када је НАК већ водио са 3:1, Текстил се пред крај мало тргао, али узалуд. Навала није била способна ни да дође до гола; да није било аутогола НАК-а, пораз би био с нулом.

Голове су дали: Хорват (аутогол у 5 мин., у почетку), Турзо и два Ковач од којих један са 11 м. Судио је са доста грешака и несигурно г. Вајнберг.

Д. Н.

ooo

Резултати осталих првенствених сусрета у Новом Саду

У недељу пре подне одигран је у Новом Саду читав низ првенствених утакмица првог Б) и другог разреда, као и подмлатка новосадских клубова.

Резултати су били ови:

Словачки—Макаби 4:1 (3:0);
Славија—Рапид 5:3;
Дунав—Хајдук (Чуруг) 3:0, пар-форфе
Утакмице подмладака:
Војводина—Текстил 2:1;
Славија—Гвожђар 2:0;
НАК—Рапид 8:0;
Трг. омладина—Истра 1:0, к
Раднички—НФК 1:0.

Државна класна лутрија

Како је лутриски план протеклог 40 кола са својим интересантним изменама наишао на велико одобравање код купаца срећака, јер су све срећке узете од стране овлашћених продаваца и њихових потпродаваца скоро све распродате, то је Државна класна лутрија тај исти план оставила у важности и за наступајуће 41 коло срећака.

Срећке I класе 41 кола готове су и пуштене у продају 12 септембра ове године у 100.000 целих срећака са извлачењем и то:

I класа 11 октобра 1940 год.
II класа 12 новембра 1940 год.
III класа 13 децембра 1940 год.
IV класа 13 јануара 1941 год.
V класа од 8 фебруара до закључно 6 марта 1941 год.

Цена срећкама за сваку класу следећа је: једна цела Дин. 200.— једна половина Дин. 100.— и једна четвртина Дин. 50.—.

Укупна вредност добитака у 41 колу износи

ДИН. 65,000.000.-

У свих пет класа има 7 премија и то: од Дин. 2,000.000.—; 1,000.000.—; 3 по 500.000.— и 2 по 300.000.—.

Поред ових премија има следећих већих добитака: 7 по 200.000.—; 16 по 100.000.—; 17 по 80.000.—; 17 по 60.000.—; 19 по 50.000.—; 17 по 40.000.—; као и велики број других већих добитака.

У најсрећнијем случају могућим спајањем премија и добитака у V класи може се добити на једној целој срећки

Дин. 3,200.000.-

За исплату добитака јамчи Држава Краљевине Југославије.

Срећке се могу добити код овлашћених продаваца и њихових потпродаваца, којих има скоро у свима већим местима.

Ближа упутства са лутриским планом и општим правилима добијају се на захтев бесплатно код свих овлашћених продаваца срећака.

Власник за ДАН к. д.: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ, Краља Петра I, 9.
Ротациона штампа: ДАН к. д., штампарско-издавачко предузеће Краља Александра, 7